

З дитинства, з родини, з рідного краю : місія дитячих бібліотек у формуванні духовного потенціалу нації

Людина починається з дитинства, родини, рідного краю, і вже з п'яти-семи років формується її особистість, закладаються підвалини характеру, менталітету. Шкільні роки становлення — це зведення будівлі власного «Я». Які матеріали будуть використані? Хто їх постачатиме юному зодчому своєї долі? Адже саме в ці роки дитина пізнає всі чари світу, які потім, упродовж всього життя, даватимуть знати про себе. А що ж потрапляє у чисту незайману душу наших дітей і підлітків? Насамперед те, що їм пропонують засоби масової інформації, масова культура, яку можуть сприймати і правильно оцінювати вже дорослі люди. Сучасна культура в її різноманітних формах дає широкі можливості для розвитку, і саме дитячі бібліотеки, створюючи інформаційну модель навколишнього світу, формують читача як особистість — особистість, яка завжди знаходиться у динаміці та розвитку. І зараз, коли процес читання дітей і підлітків викликає занепокоєння, виникає багато питань: що читають? як читають? Тому знайомство з книгою має бути цікавим, ненав'язливим, навіть у деякій мірі сюрпризом. При цьому бібліотекар повинні враховувати індивідуальні, психологічні та вікові особливості користувачів. Саме література рідного краю, зустрічі з письменниками, творцями книг дають можливість зацікавити дітей, познайомити їх з тим найкращим, що збагачує знання, виховує смак, вчить любити свою малу Батьківщину.

У Хмельницькій обласній бібліотеці для дітей ім. Т.Г. Шевченка є свої секрети у заохоченні до читання. Яскраво і зрозуміло популяризує українську книгу і мову великий друг бібліотеки, член Національної спілки письменників України Л.П. Савчук. Її книги — це добро, підтримка, любов до дітей, це ніжна і доступна мова, це повчальні поетичні рядки, які допомагають батькам, вчителям, вихователям дитячих садочків. Ціла серія презентацій книг Людмили Павлівни, що проходили у бібліотеці, об'єдналися у бібліопрем'єри «Читайликам є нова книга», відбувся також і ювілей її книги «Йде Яринка» (30 років з дня видання). Близькі і цікаві читачам також і твори іншої подільської письменниці Ольги Лихогляд. Її літературний бенефіс «Ключі до сердець дитячих» — це подорож у світ дітей, розуміння їх проблем.

Програма «Літні читання-2007», реалізація якої вимагає творчості, активності, також передбачає читання книг і подільських письменників. Основним із завдань бібліотеки є ознайомлення з новою інформацією, новими образами, що важливо у роботі з наймолодшими користувачами, які вимагають особливого підходу, особливих ідей і творчості. Тому все те, що здійснюється і проводиться у відділі роботи з користувачами-дошкільниками та учнями 1-4 кл., проходить творче, через серця бібліотекарів, з переживанням за читача, за його маленький світ. Саме тут народжуються такі форми роботи, як День малюка «Відпочинок від А до Я», свято іменинника «На гостини до Мальвіни», вернісаж українських родин «Рідного дому живильна вода».

Багаторічна творча співпраця з обласною організацією Національної спілки письменників України дає свої плоди. При підтримці голови обласної організації М.Ф. Федунця та за кошти бібліотеки було видно збірку поезій читачів області «Березневі райдуги», проведено ювілейні творчі вечори «Золоті кораблі Василя Горбатюка» (до 50-річчя від дня народження), «Талант, освячений добротою» (до 65-річчя від дня народження М. Мачківського), «Охоронець рідного слова» (до 85-річчя від дня народження М. Магери), а також урочисті відкриття традиційних літературних свят «Іду з дитинства до Тараса», Тижня української книги для дітей та юнацтва.

Найбільш виховне значення, як показує досвід, має залучення дітей до творчої, пошукової роботи, коли діти безпосередньо беруть участь у вивченні історії, традицій рідного краю. Етнографічно-краєзнавча експедиція «Мій рідний край, моя земля», яку організувала обласна бібліотека, — це ще одна із сходинок до вивчення невичерпних духовних витоків Поділля. До пошукової роботи було залучено дітей — читачів районних, міських дитячих та сільських бібліотек, батьків, дідусів, бабусь. Експедиція проходила за трьома маршрутами: «Рідна мова — пісня солов'їна», «Мій рідний край — моя історія жива», «Магічна сила мудрості народної». Усі матеріали було опрацьовано працівниками нашої бібліотеки, і таким чином з'явилися видання «Фольклорна веселка Подільського краю», «Пісенна творчість», «Магічна сила мудрості народної» (лічилки, забавлянки, дражнилки, пестушки, скоромовки), «Казки. Легенди. Перекази. Традиції краю». Їх було розіслано в усі дитячі бібліотеки області. Діти — учасники експедиції, знаходячи свої прізвища у виданнях, розуміють, що їхня праця допомагає зберегти для історії та культури традиції краю.

Ідея творчої співпраці з Тернопільською ОДБ вилилася у регіональний фестиваль дитячої книги «Дітям Поділля — книгу ХХІ століття». До бібліотеки завітали представники державного спеціалізованого видавництва дитячої літератури «Веселка», видавництва «Богдан» та «Підручник і посібники», «Джура» (м. Тернопіль), «Теза» (м. Вінниця), «Поділля» (м. Хмельницький), «Видавництво Старого Лева» (м. Львів). Відбулося справжнє книжкове свято, на якому читачі не тільки познайомилися з видавцями, з подільськими письменниками, а й з великим задоволенням купували книги. За програмою фестивалю проходили презентації книжок, зустрічі з письменниками, круглий стіл «Майбутнє літератури для дітей» та нагородження переможців Всеукраїнського конкурсу «Моя мала Батьківщина». Саме такі заходи підтримують «читацький дух», інтерес до книги.

2007 рік є визначним для нашої бібліотеки і області, адже вони ровесники — їм по 70. Ці дві надзвичайно важливі дати змушують оцінити минуле і осмислити сьогодні, бо ювілей це не тільки свято, це й підведення підсумків і окреслення планів на майбутнє. Під знаком цих двох ювілейних дат в області було оголошено конкурс на кращий сценарій, проводиться читацький конкурс літературних рекордів за номінаціями: «Книжкова сім'я», «Бібліомарафонець», «Щедрий меценат». Побачили світ видання «Хмельниччина

— земля любові нашої» (довідник юного краєзнавця до 70-річчя утворення Хмельницької області), «Охоронець рідного слова» (біобібліографічний покажчик до 85-річчя від дня народження М. Магери), «В байках і ліриці живе його душа» (до 180-річчя від дня народження Л. Глібова), які містять надзвичайно цінну інформацію для користувачів.

Сьогодні вимагає більш активної роботи у сфері соціального партнерства, що наштовкнуло нас на співпрацю з обласним притулком для неповнолітніх та створення програми «Ти у світі не один». На жаль, ця програма не фінансується і здійснюється лише творчими зусиллями бібліотеки. Але я думаю, що те відношення, яке відчувають діти притулку, коли до них приїжджають працівники бібліотеки, для них неоціненне, вони відчувають себе потрібними комусь.

Створення середовища для спілкування користувачів та розвитку особистості, одержання необхідної інформації,

надання умов для культурного розвитку — одне з головних завдань, яке ставить перед собою колектив бібліотеки. Розвитку читачів-дітей через книгу, через читання сприяє робота клубів за інтересами «Сходинок в прекрасне» та «Подорож у казку». Активно використовуючи інформаційні технології, бібліотека створює для читачів комфортне інформаційне середовище, за допомогою Інтернет-центру та медіа-центру вони мають змогу отримати оперативну інформацію. Відкрито базу даних «Ріднокрай: історія і сьогодення», яка нараховує 880 записів, у процесі створення бази даних «Дитячі бібліотеки Хмельниччини». Попереду ще багато творчих планів. Адже дитяча бібліотека — це особливий світ, світ дитячих інтересів, світ захоплень, а також світ навчаючий, розвиваючий.